

BẢN TIN THỊ TRƯỜNG

Tháng 06/2018

I/ Tình hình thị trường tháng 04/2018:

1) Tổng quan thị trường:

Thị trường Nam Phi trong tháng 04 năm 2018 nổi bật với tiêu thụ hàng công nghiệp và sản xuất hàng công nghiệp giảm. Xuất khẩu giảm, nhập khẩu tăng. Đồng Rand tăng giá.

Lạm phát trong tháng 04/2018 là 4,3%.

Đồng Rand tăng nhẹ ở mức 12,39 Rand/01 USD ngày 15/03/2018 xuống 12,04 ngày 15/4/2018

Tháng 04/2018, thị trường tiêu thụ ô tô nội địa tại Nam Phi và kim ngạch xuất khẩu ô tô của Nam Phi tăng 6,4% và tăng 0,8% so với cùng kỳ năm 2017.

Tính đến hết tháng 04/2018, xuất khẩu của Nam Phi đạt khoảng 357,1 tỷ Rand (tương đương với 29,8 tỷ USD), giảm 0,3% so với cùng kỳ năm 2017; nhập khẩu của Nam Phi đạt 374,7 tỷ Rand (tương đương với 31,2 tỷ USD), tăng 7,2%.

2) Chi tiết thị trường:

Tháng 04/2018 so với tháng 03/2018 tiêu thụ hàng công nghiệp giảm 4,2% trong đó: Nhóm hàng thực phẩm và đồ uống giảm 0,8%; Nhóm hàng dệt may giày dép giảm 0,6%; Nhóm hàng gỗ giấy tăng 2,6%; Nhóm hàng xăng dầu hóa chất cao su nhựa giảm 5%; Nhóm hàng thủy tinh và khoáng sản phi kim loại giảm 6,9%; Nhóm hàng kim loại máy móc giảm 5,4%; Nhóm hàng thiết bị điện tăng 1,4%; Nhóm hàng điện tử tăng 1,3%; Nhóm hàng phương tiện vận tải giảm 11,9%; Nhóm hàng nội thất giảm 5,6%.

Tháng 03/2018 so với tháng 02/2018, sản xuất công nghiệp giảm 0,6% trong đó: nhóm hàng thực phẩm và đồ uống giảm 0,6%; Nhóm hàng dệt may giày dép giảm 0,8%; Nhóm hàng gỗ giấy giảm 1,5%; Nhóm hàng xăng dầu hóa chất cao su nhựa tăng 8,8; Nhóm hàng thủy tinh và khoáng sản phi kim loại giảm 4,4%; Nhóm hàng kim loại máy móc giảm 2,6%; Nhóm hàng thiết bị điện giảm 9,7%; Nhóm

hàng điện tử giảm 0,2%; Nhóm hàng phương tiện vận tải giảm 15,5%; Nhóm hàng nội thất giảm 8,5%.

Tình hình xuất khẩu một số mặt hàng chính của Nam Phi trong tháng 04/2018 so với tháng 03/2018: Sản phẩm khoáng sản giảm 5%; Sản phẩm hóa chất giảm 15%; Đá quý và kim loại quý giảm 7%; Kim loại thường giảm 11%; Phương tiện vận tải giảm 19%.

Tình hình nhập khẩu một số mặt hàng chính của Nam Phi trong tháng 04/2018 so với tháng 03/2018: Sản phẩm khoáng sản tăng 9%; Sản phẩm hóa chất giảm 4%; Hàng dệt may giảm 17%; Kim loại thường giảm 17%; Phương tiện vận tải giảm 4%.

Các mặt hàng xuất nhập khẩu Việt Nam - Nam Phi trong T4/2018

STT	Mặt hàng	VNXK (USD)	STT	Mặt hàng	VNNK (USD)
1	Hàng tươi sống	5.367.721	1	Hàng tươi sống	2.613.200
2	Rau củ quả	22.565.625	2	Rau củ quả	13.693.919
3	Dầu ăn	60.264	3	Dầu ăn	
4	Thực phẩm chế biến	3.524.540	4	Thực phẩm chế biến	1.617.920
5	Khoáng sản	9.512.786	5	Khoáng sản	4.172.946
6	Hóa chất	4.777.189	6	Hóa chất	2.929.775
7	Cao su và sản phẩm nhựa	5.037.592	7	Cao su và sản phẩm nhựa	3.076.625
8	Da sống và da thuộc	1.585.583	8	Da sống và da thuộc	1.595.993
9	Sản phẩm gỗ	601.262	9	Sản phẩm gỗ	1.102.365
10	Giấy và bột giấy	437.651	10	Giấy và bột giấy	7.050
11	Dệt may	14.244.968	11	Dệt may	17.717
12	Giày dép	45.898.189	12	Giày dép	2.067.596
13	Vật liệu xây dựng	689.487	13	Vật liệu xây dựng	13.632
14	Kim loại quý	636.497	14	Kim loại quý	2
15	Sắt thép	4.458.847	15	Sắt thép	4.846.889
16	Máy móc thiết bị	217.673.755	16	Máy móc thiết bị	848.242
17	Phương tiện vận tải	365.415	17	Phương tiện vận tải	26.089
18	Thiết bị ảnh và y tế	2.632.317	18	Thiết bị ảnh và y tế	29.776
20	Đồ chơi và dụng cụ thể thao	7.523.855	20	Đồ chơi và dụng cụ thể thao	1.911
21	Hàng thủ công mỹ nghệ	186	21	Hàng thủ công mỹ nghệ	
22	Hàng hóa khác	14.194	22	Hàng hóa khác	
23	Thiết bị lẻ	1.714.681			
	Tổng cộng:	349.322.608		Tổng cộng:	38.661.650

Nguồn: Tổng cục Thuế Nam Phi (SARS)

II/ Dự báo tình hình thị trường tháng 07/2018:

Dự báo xuất khẩu và nhập khẩu tăng. Đồng Rand mất giá.

III/ Thông báo:

Tìm đối tác/người bán:

Doanh nghiệp Nam Phi muốn tìm nhà máy sản xuất khung tranh nhựa xốp tại Việt Nam:

- Tên doanh nghiệp: OHOS Pictures Frames
- Địa chỉ: 409 W.F. Nkomo Street, Pretoria West, 0183, South Africa
- Tel: 012 327 9904 / 9939
- Fax: 012 327 9951
- Email: ohospictureframes@absamail.co.za
- Người liên hệ: MAYURI KESHAVJEE – Phụ trách kinh doanh quốc tế

3/Sự kiện thương mại trong tháng 07, 08/2018 tại Nam Phi:

STT	Sự kiện	Ngành hàng	Địa điểm tổ chức	Thời gian
1	FRANCHISE BUSINESS FESTIVAL	Nhượng quyền thương mại	Mall of Africa, Midrand	29/06 – 01/07/2018
2	EAST COAST HOUSE & GARDEN SHOW	Nội, ngoại thất	Durban ICC Arena, Durban	17/07 – 19/07/2018
3	POWER-GEN AFRICA	Năng lượng, thiết bị điện	Sandton Convention Center, Johannesburg	17/07 – 19/07/2018
4	AGRIWORKS POTCHEFSTROOM	Nông nghiệp	The Trim Park, Potchefstroom	26/07 – 28/07/2018
5	100% DESIGN SOUTH AFRICA	Nội thất	Trung tâm Hội nghị Gallagher, Johannesburg	08/08 – 12/08/2018
6	DECOREX JOBURG	Nội thất, trang trí	Trung tâm Hội nghị Gallagher, Johannesburg	08/08 – 12/08/2018
7	ECOAFRIBUILD	Xây dựng	Trung tâm triển lãm Expo Nasrec, Johannesburg	15/08 – 18/08/2018
8	GLASS EXPO AFRICA	Kính, vật liệu xây dựng	Trung tâm triển lãm Expo Nasrec, Johannesburg	15/08 – 18/08/2018
9	OIL & GAS AFRICA	Xăng dầu, khí đốt	Trung tâm Hội nghị Quốc tế Cape Town, Cape Town	21/08 – 29/08/2018

10	SA MOTORING EXPERIENCE	Ô tô, xe máy	Trung tâm Hội nghị và Triển lãm Kyalami, Johannesburg	31/08 – 02/09/2018
----	---------------------------	--------------	--	-----------------------

VI/ Thông tin chuyên đề:

XU HƯỚNG BẢO HỘ VÀ PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI CỦA NAM PHI

1. Các biện pháp bảo hộ và phòng vệ thương mại của Nam Phi

Theo số liệu thống kê của Liên hợp quốc, kim ngạch xuất nhập khẩu của Nam Phi trong năm 2017 đạt 171,3 tỷ USD, giảm 13% so với năm 2013. Trong đó, kim ngạch xuất khẩu của Nam Phi trong năm 2017 đạt 88,3 tỷ USD, giảm 7%; nhập khẩu đạt 83 tỷ USD, giảm 19,7. Tình trạng sụt giảm trong ngoại thương của Nam Phi do nhiều yếu tố tác động, trong đó không thể không nhắc đến những rào cản thương mại và phi thương mại của nước này.

Những rào cản thương mại và phi thương mại tại Nam Phi chủ yếu là quy trình nhập khẩu phức tạp, hàng rào thuế quan, các tiêu chuẩn kỹ thuật, định giá hải quan trên giá hóa đơn hàng hóa, giấy phép nhập khẩu, các biện pháp chống bán phá giá, tình trạng quan liêu, tham nhũng, các quy định quá chặt chẽ, tình trạng mất cắp hàng hóa, ùn tắc tại cảng...

1.1. Quy trình nhập khẩu phức tạp

Nam Phi có quy trình nhập khẩu tương đối phức tạp. Nhà nhập khẩu Nam Phi phải đăng ký tại Hải quan Nam Phi và lấy mã số nhập khẩu từ SARS. Điều này ảnh hưởng đến nhiều nhà nhập khẩu, gây ra chậm trễ trong việc thông quan hàng hóa.

Các mặt hàng bị hạn chế như thực phẩm, xăng dầu, hóa chất, hàng đã qua sử dụng, máy móc thiết bị, vàng... cần có giấy phép nhập khẩu trước ngày giao hàng. Giấy phép chỉ có hiệu lực đối với hàng hóa từ quốc gia được chỉ định, không được phép chuyển nhượng và chỉ áp dụng đối với đối tượng được cấp phép, chỉ hợp lệ trong năm được cấp.

Thông thường, các mặt hàng xuất nhập khẩu sẽ do Bộ Công Thương Nam Phi quản lý. Việc nhập khẩu các mặt hàng nông sản, thực phẩm vào Nam Phi còn chịu sự quản lý của Bộ Y tế, Bộ Nông nghiệp nước này.

1.2. Áp dụng hàng rào kỹ thuật về thương mại

Việc thường xuyên sửa đổi bổ sung về chính sách, những yêu cầu về hàng hóa cần được đảm bảo khi được bán tại thị trường Nam Phi, việc đưa ra những từ ngữ

chưa rõ ràng và chậm trễ trong việc cấp giấy tham định chất lượng một số sản phẩm cũng là một trong những yếu tố gây khó khăn cho một số loại hàng hóa nhập khẩu vào Nam Phi

+ Năm 2012, Bộ Y Tế Nam Phi đã thực thi quy định ghi nhãn cho hàng thực phẩm, hạn chế việc sử dụng một số từ ngữ trên bao bì, nhãn mác sản phẩm. Năm 2014, Bộ Y tế lại đưa ra dự thảo thay đổi về yêu cầu ghi nhãn mác khiến cho nhiều nhãn hàng nhập khẩu vào Nam Phi lo ngại về việc đổi thay đổi về nhãn hiệu hiện có để tiếp tục bán sản phẩm của họ vào Nam Phi. Tuy nhiên, Bộ Y tế Nam Phi đã không triển khai các thay đổi như trong dự thảo năm 2014.

+ Tháng 12 năm 2017, Bộ Y tế Nam Phi đã ban hành sửa đổi cá quy định liên quan đến các biện pháp y tế đối với đồ uống có cồn. Các quy định sẽ có hiệu lực từ ngày 22/12/2020. Một số bên liên quan bày tỏ lo ngại về những định nghĩa không rõ ràng trong văn bản đưa ra của Bộ Y tế, những hướng dẫn về việc cảnh báo ảnh hưởng đến sức khỏe được ghi trên nhãn mác sản phẩm.

+ Giấy tham định chất lượng (LOA) là một trong những văn bản cần thiết cho thấy sản phẩm nhập khẩu vào Nam Phi đáp ứng được các tiêu chuẩn liên quan tại Nam Phi. Một số cơ quan cấp giấy này là Cơ quan điều chỉnh Quốc gia về các thông số kỹ thuật bắt buộc của Nam Phi (NRCS), Văn phòng tiêu chuẩn Nam Phi (SABS)... Tuy nhiên, nhiều trường hợp, trong đó phải kể đến hàng công nghệ (IT), phải mất đến hơn 350 ngày mới có được giấy chứng nhận của NRCS, gần như gấp 3 lần so với con số 120 ngày do NRCS đưa ra. Trong khi đó, LOA thường lại chỉ có giá trị trong vòng 80 ngày.

+ Nam Phi áp dụng hạn ngạch nhập khẩu đối với một số mặt hàng như thịt tươi sống, sản phẩm xăng dầu, thuốc trừ sâu, nhựa nguyên liệu, các mặt hàng cao su bao gồm lốp và băng tải, giấy bìa, một số hàng may mặc, một số hạng mục máy móc bao gồm máy biến áp, máy tiện, xeng cơ khí và một số mặt hàng thiết bị nông nghiệp, vàng, bạc và một số hợp kim khác.

1.3. Rào cản về an toàn vệ sinh và kiểm dịch động thực vật

+ Nam Phi áp đặt nhiều hạn chế đối với việc nhập khẩu thịt lợn như yêu cầu trữ đông nghiêm ngặt với sản phẩm thịt lợn nội địa và thịt lợn nhập khẩu. Nam Phi cũng áp đặt tiêu chuẩn hạn chế về việc pha cắt thịt lợn nhập khẩu với lý do là lo ngại về hội chứng hô hấp và sinh sản ở lợn, mặc dù điều này dường như không phù hợp với các tiêu chuẩn quốc tế.

+ Việc kiểm định chặt chẽ được tiến hành đối với 100% các lô hàng là thực phẩm, thực phẩm đóng hộp khi cập cảng Nam Phi. Điều này gây khó khăn cho một

số lô hàng về việc bố trí kho bãi để trữ hàng, thời gian kiểm định có thể kéo dài, ảnh hưởng đến hạn sử dụng của các lô hàng thực phẩm, thực phẩm đóng hộp.

1.4. Hàng rào thuế quan

Là thành viên của WTO, Nam Phi áp dụng mức thuế tối huệ quốc (MFN) cho các nước là thành viên WTO. Mức thuế MFN bình quân được Nam Phi áp dụng năm 2017 là 7,6%. Phòng Dịch vụ Doanh thu Nam Phi (SARS) xác định khoảng 90.000 mã số thuế các sản phẩm được thực thi nghiêm ngặt đối với tất cả hàng nhập khẩu.

Trong khi đó, Nam Phi có Hiệp định ưu đãi thương mại với Liên minh châu Âu, với Thị trường chung khu vực phía Nam (MERCOSUR), khu vực mậu dịch tự do Châu Âu và Cộng đồng Phát triển Nam Phi (SADC). Cùng với Hiệp định hợp tác thương mại và phát triển Châu Âu – Nam Phi, xuất khẩu của nhiều nước vào Nam Phi gặp bất lợi so với hàng hóa nhập từ EU, đặc biệt là các mặt hàng như mỹ phẩm, nhựa, dệt may, xe tải, các sản phẩm nông nghiệp và máy móc.

Trong những năm gần đây, Chính phủ Nam Phi cũng thực hiện một số chính sách về thuế nhằm bảo hộ ngành công nghiệp trong nước. Có thể kể đến việc Nam Phi tăng thuế nhập khẩu gà nguyên con lên mức tối đa là 82%, tăng 37% đối với gà nhập khẩu cả xương đông lạnh, tăng thuế nhập khẩu đối với các sản phẩm gia cầm khác. Nam Phi cũng áp dụng mức thuế chống bán phá giá với nhiều mặt hàng.

1.5. Hàng rào phi thuế quan

Bộ Công Thương Nam Phi ban hành việc cấm nhập khẩu một số mặt hàng như thuốc gây nghiện dưới mọi hình thức, vũ khí, thuốc nổ, pháo hoa, chất độc, thuốc lá với khối lượng hơn 2kg trên 1000 đơn vị hàng hóa, hàng hóa có nhãn hiệu trái với pháp luật của Nam Phi (như hàng nhái, hàng kém chất lượng, ảnh hưởng đến sức khỏe của người dân), các sản phẩm sao chép bất hợp pháp các nội dung có bản quyền, hàng hóa do nhà tù sản xuất, hàng hóa đã qua sử dụng. Các sản phẩm nêu trên chỉ được nhập khẩu khi có giấy phép do Ủy ban quản lý thương mại quốc tế Nam Phi (ITAC) cấp.

Các loại hàng nhập khẩu có kiểm soát khác bao gồm chất thải, phế liệu, hàng hóa phải tuân theo các thông số kỹ thuật chất lượng.

Tháng 3/2016, Cơ quan Truyền thông Độc lập Nam Phi (ICASA) và Văn phòng Tiêu chuẩn Nam Phi (SABS) đã ký Biên bản ghi nhớ về việc sửa đổi việc ban hành Giấy chứng nhận tương thích (CoCs) cho khả năng tương thích/ tương thích điện từ của hàng hóa điện và điện tử tại Nam Phi. Điều này làm tăng gấp 5 lần chi phí

chứng nhận, thiếu nguồn lực để hỗ trợ quy trình mới, thiếu linh hoạt khi cần phải có xác minh của SABS.

2. Tác động của các biện pháp bảo hộ và phòng vệ thương mại của Nam Phi tới Việt Nam

Theo số liệu thống kê của Tổng Cục Hải quan Việt Nam, kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Nam Phi trong năm 2017 đạt 751,8 triệu USD, giảm 13,4% so với năm 2016. Các mặt hàng chủ yếu Việt Nam xuất khẩu sang Nam Phi năm 2017 gồm điện thoại di động và linh kiện (giảm 23%), giày dép các loại (giảm 10%), hàng dệt may (tăng 24%), hàng nông sản (giảm 60%), hàng hải sản (tăng 73%)...

Việc nhập khẩu hàng hóa từ Việt Nam vào Nam Phi chủ yếu vẫn chịu sự cạnh tranh về thuế so với các nước đã ký Hiệp định thương mại tự do với Nam Phi, gặp khó khăn trong việc tiếp cận thông tin, xử lý các quy trình, thủ tục nhập khẩu vào Nam Phi. Bên cạnh đó, những rủi ro do tình trạng an ninh cảng, phiền nhiễu từ nạn tham nhũng tại Nam Phi cũng là mối quan ngại cho các doanh nghiệp Việt Nam khi xuất khẩu sang Nam Phi.

3. Giảm thiểu rủi ro, khó khăn cho doanh nghiệp Việt Nam tiếp cận thị trường Nam Phi

Với nền kinh tế phát triển vào bậc nhất trong khu vực, Nam Phi là thị trường tiềm năng tại Châu Phi và là cửa ngõ để hàng hóa Việt Nam thâm nhập vào thị trường các nước lân cận. Tuy nhiên, không ít doanh nghiệp gặp khó khăn trước những rào cản thương mại, bảo hộ thương mại tại quốc gia này. Vì vậy, doanh nghiệp Việt Nam cần tìm hiểu, cập nhật thường xuyên các thông tin về chính sách thương mại của Nam Phi thông qua các công thông tin chính thức của Bộ Công Thương, Thương vụ, Đại sứ quán Việt Nam tại Nam Phi.

Bên cạnh đó, doanh nghiệp quan tâm thị trường Nam Phi cần mạnh dạn hơn nữa trong việc tìm hiểu thị trường này; tổ chức đoàn khảo sát, nghiên cứu thị trường hoặc tham gia các đoàn khảo sát, nghiên cứu thị trường do các đơn vị uy tín tổ chức như Bộ Công Thương, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), Đại sứ quán/Thương vụ Việt Nam tại Nam Phi... tham gia các Hội chợ triển lãm lớn tại Nam Phi và tổ chức liên hệ, đến thăm các doanh nghiệp đối tác tại Nam Phi.

Nhận thức được những khó khăn còn tồn tại trong quan hệ thương mại Việt Nam - Nam Phi, Bộ Công Thương Việt Nam và Bộ Công Thương Nam Phi đã thiết lập cơ chế làm việc chính thức như tổ chức định kỳ các kỳ họp Tiểu ban Thương mại hỗn hợp giữa hai nước nhằm tạo ra khuôn khổ pháp lý trong việc trao

đôi, thảo luận nhưng kho khan, hạn chế, nhưng rào cản và đề xuất giải pháp nhằm phát triển quan hệ thương mại giữa hai nước. Bên cạnh đó, việc thúc đẩy ký kết các Bản ghi nhớ như Bản ghi nhớ về hợp tác khoáng sản giữa hai nước cũng là một trong những “sách lược” nhằm tạo điều kiện cho những ngành hàng, mặt hàng đặc thù có thể trao đổi giữa hai nước./.